R

ACS - 3419

PERPUSTAKAAN UNIVERSITI MALAYA

INVC. 14/2/02

E-Jurnal Ilmiah di Malaysia : Status dan Sikap Ahli Akademik

ROOSFA BIN HASHIM

DISERTASI YANG DIKEMUKAKAN BAGI MEMENUHI SEBAHAGIAN DARIPADA KEPERLUAN IJAZAH SARJANA SAINS PERPUSTAKAAN DAN MAKLUMAT

Perpustakaan Universiti Malaya
A510643691

FAKULTI SAINS KOMPUTER DAN TEKNOLOGI MAKLUMAT
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR

2000

PENGAKUAN

Saya akui karya ini adalah hasil kerja saya sendiri kecuali nukilan-nukilan dan ringkasan-ringkasan yang tiap-tiap satunya telah saya jelaskan sumbernya.

30 April 2000

ROOSFA BIN HASHIM
WGB 98010

PENGHARGAAN

Saya merakamkan rasa syukur kepada Tuhan atas kekuatan yang dilimpahkan-Nya dalam menyiapkan disertasi ini.

Saya mesti merakamkan ucapan terima kasih kepada Prof Madya Dr. Diljit Singh yang menyelia penyelidikan ini dengan nasihat dan tunjuk ajar yang baik sehingga disertasi ini dapat disempurnakan. Saya juga mesti merakamkan ucapan terima kasih kepada Sdra. Prof Madya Sulong Mohamad daripada UKM yang membaca berkali-kali teks asal disertasi ini serta memberikan banyak teguran bernas.

Saya juga merakamkan ucapan terima kasih yang amat tinggi kepada Pendaftar Universiti Kebangsaan Malaysia yang meluluskan cuti belajar dan biasiswa bagi membiayai pengajian saya.

Saya mesti juga merakamkan penghargaan kepada En Hasrom Harom, Pengarah Pusat Penerbitan dan Teknologi Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia atas kesediaan dan sokongan beliau melepaskan saya bercuti panjang untuk menyambung pengajian ini. Saya juga terhutang budi kepada seluruh kakitangan Penerbit UKM yang banyak membantu dari segi moral dan kemudahan pejabat selama saya melanjutkan pengajian.

ABSTRAK

Sejak American Association for the Advancement of Science menerbitkan *The Online Journal of Current Clinical Trial* pada 1992, muncul pada hari ini ribuan e-jurnal di Internet dalam pelbagai bidang dan bahasa dan dari pelbagai negara di segenap penjuru dunia. Internet menyediakan medium baru kepada para sarjana dalam semua bidang untuk melapor penemuan terbaru mereka secara pantas, mudah, murah dan tersebar luas. Kajian ini bertujuan untuk mengkaji kedudukan terkini e-jurnal di negara ini. Kajian ini penting bagi mengetahui status penerbitan e-jurnal ilmiah di negara ini serta penerimaan sarjana kita terhadapnya. Persoalan yang ingin dijawab adalah: Apakah judul-judul judul-judul jurnal Malaysia yang sedang beredar di Internet sekarang? Dalam bidang apa? Berapa jumlahnya? Apakah projek berkaitan e-jurnal yang sedang diusahakan di Malaysia sekarang? Institusi mana yang melaksanakan projek itu? Berapa jumlah kewangan yang terlibat? Apakah sikap ahli akademik dalam menghadapi e-jurnal? Sejumlah 151 ahli akademik di IPTA dan IPTS yang merentas hampir semua bidang sains sosial dan kemanusiaan serta bidang sains, teknologi dan perubatan telah dipilih sebagai responden dalam kajian ini. Soal selidik dikemukakan kepada responden melalui e-mail. Hasil kajian ini mengenal pasti enam judul e-jurnal ilmiah di negara ini diusahakan oleh universiti, agensi awam dan swasta. Kajian ini juga mengesahkan ahli akademik negara ini menerima dengan baik e-jurnal kerana sifatnya yang mudah, murah, pantas, tersebar luas dan menjadi medium baru bagi komunikasi ilmiah. Hasil kajian ini membawa implikasi bahawa terdapat masa depan yang baik bagi pertumbuhan e-jurnal di negara ini. Ahli akademik mula bersedia menerima e-jurnal sebagai medium baru dalam komunikasi ilmiah.

K A N D U N G A N

SENARAI JADUAL, GAMBAR DAN GRAF vii
SENARAI KEPENDEKAN viii

Bab 1: PENGENALAN

Jurnal Ilmiah di Malaysia 1
Persoalan Kajian 2
Tujuan Kajian 3
Definisi 3
Skop Kajian 6
Metodologi 7
Kepentingan Kajian 11
Organisasi Disertasi 12

BAB 2: SOROTAN KARYA BERKAITAN

Pengenalan 12
Perkembangan Bentuk E-jurnal 16
Perkembangan E-jurnal mengikut Bidang 22
E-jurnal di Asia Tenggara 23
Projek-projek Pengembangan dan Penyelidikan E-jurnal 23
Ahli Akademik dan E-jurnal 24
Salah Tanggapan Ahli Akademik terhadap E-jurnal 28
Masa Depan E-jurnal 30
Kesimpulan 31

BAB 3: KEDUDUKAN DAN SIKAP AHLI AKADEMIK DI MALAYSIA TERHADAP E-JURNAL

Pengenalan 33
E-jurnal di Malaysia 33
Status E-jurnal di Institusi-institusi di Malaysia 44

Sikap Ahli Akademik terhadap E-jurnal Ilmiah 51
Kesimpulan 58

BAB 4: PENUTUP
Pengenalan 60
Rumusan 60
Penyelidikan Lanjutan 62
Kesimpulan 63

LAMPIRAN
LampiranI: Soal Selidik 65
Lampiran II: Senarai Penuh Jurnal Elektronik di Malaysia 71
Lampiran III: Senarai Jurnal Ilmiah dan Penerbitnya di Malaysia 75

RUJUKAN 79

SENARAI JADUAL, GRAF DAN GAMBAR

JADUAL 1: Penghantaran dan kiriman melalui kotak-kotak hotmail 9
JADUAL 2: Lima judul e-jurnal ilmiah Malaysia yang diterbitkan di Internet 34
JADUAL 3: E-jurnal ilmiah di Malaysia mengikut bidang dan Penerbit 35
JADUAL 4: Judul-judul e-buku Penerbit UKM 45
JADUAL 5: Status e- jurnal Penerbit UKM 46
JADUAL 6: Peratus penerbitan e-jurnal berbanding e-buku Penerbit UKM 46
JADUAL 7: Judul-judul e-buku Penerbit USM 50
JADUAL 8: Taburan responden mengikut universiti, N=15 51
JADUAL 9: Latar belakang responden 52
JADUAL 10: Petunjuk dan indeks komposit penerimaan e-jurnal 53
JADUAL 11: Kelebihan e-jurnal mengikut pandangan ahli akademik Malaysia 54
JADUAL 12: Bentuk kegunaan e-jurnal di kalangan ahli akademik Malaysia. 55
JADUAL 13:Citation dalam jurnal antarabangsa per ahli akademik 56
JADUAL 14 Senarai judul e-jurnal yang menerbitkan karya responden 57

GAMBAR 1: *Malaysian Journal of Computer Science* 37
GAMBAR 2: *Buletin Akademik Kognitif* 38
GAMBAR 3: *Current Law Journal* 39
GAMBAR 4: *Jurnal Kejuruteraan* 40
GAMBAR 5: Jurnal *Akademika* 41
GAMBAR 6: *Jurnal Dewan Bahasa* *42*

GRAF 1: Pertumbuhan E-jurnal/E-surat berita dan Elistserves, 1991-97 19
GRAF 2: Pertumbuhan listserves mengikut bidang, 1991-97 20
GRAF 3: Pertumbuhan E-jurnal dan E-surat berita, 1991-97 21

SENARAI KEPENDEKAN

JSTOR - Journal Storage Project

JDB - *Jurnal Dewan Bahasa*

IPTA - Institusi Pengajian Tinggi Awam

IPTS - Institusi Pengajian Tinggi Swasta

MJLS - *Malaysian Journal of Library Science*

MLJ - *Malaysian Law Journal*

OCLC - Online Computer Library Center, Inc.

PDF - Portable Document Format

PPZ - Perpustakaan Peringatan Za'ba

PSZ - Perpustakaan Sultanah Zanariah

PTSL - Perpustakaan Tun Seri Lanang

SEPB - *Scholarly Electronic Publishing Bibliography*

UKM - Universiti Kebangsaan Malaysia

UM - Universiti Malaya

UMS - Universiti Malaysia Sabah

UNIMAS Universiti Malaysia Sarawak

USM - Universiti Sains Malaysia

UTM - Universiti Teknologi Malaysia

UUM - Universiti Utara Malaysia